

Сборник съдебна практика

Дело C-584/15

Glencore Céréales France

срещу

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)

(Преюдициално запитване,
отправено от Tribunal administratif de Melun)

„Преюдициално запитване — Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 — Защита на финансовите интереси на Европейския съюз — Член 3 — Регламент (ЕИО) № 3665/87 — Член 11 — Връщане на предоставени без основание възстановявания при износ — Регламент (ЕИО) № 3002/92 — Член 5а — Освободено без основание обезпечение — Дължими лихви — Давностен срок — Начален момент на срока — Прекъсване на срока — Абсолютна давност — По-дълъг срок — Приложимост“

Резюме — Решение на Съда (четвърти състав) от 2 март 2017 г.

1. *Собствени ресурси на Европейския съюз — Регламент относно защитата на финансовите интереси на Съюза — Санкциониране на нередностите — Давностен срок — Приложимост към събирането на вземания за лихви върху получени без основание суми*

(член 3, параграф 1 и член 4, параграфи 1 и 2 от Регламент № 2988/95 на Съвета; член 11, параграф 3 от Регламент № 3665/87 на Комисията, изменен с Регламент № 495/97, и член 5а от Регламент № 3002/92 на Комисията, изменен с Регламент № 770/96)

2. *Собствени ресурси на Европейския съюз — Регламент относно защитата на финансовите интереси на Съюза — Продължаваща или повторно извършена нередност — Понятие — Задължение за оператора да плати лихви върху получени без основание суми — Изключване*

(член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 на Съвета; член 11, параграф 3 от Регламент № 3665/87 на Комисията, изменен с Регламент № 495/97, и член 5а от Регламент № 3002/92 на Комисията, изменен с Регламент № 770/96)

3. *Собствени ресурси на Европейския съюз — Регламент относно защитата на финансовите интереси на Съюза — Санкциониране на нередностите — Давностен срок — Приложимост към събирането на вземания за лихви върху получени без основание суми — Начален момент — Дата на извършване на съответната нередност*

(член 1, параграф 2 и член 3, параграф 1, първа алинея от Регламент № 2988/95 на Съвета)

4. *Собствени ресурси на Европейския съюз — Регламент относно защитата на финансовите интереси на Съюза — Санкциониране на нередностите — Давностен срок — Абсолютна давност — Приложимост към събирането на вземания за лихви върху получени без основание суми — Невземане от компетентния орган в приложимия срок на решение относно събирането на тези вземания въпреки направено от него искане за връщане на получените без основание суми — Погасяване*

(член 3, параграф 1, четвърта алинея и член 6, параграф 1 от Регламент № 2988/95 на Съвета)

5. *Собствени ресурси на Европейския съюз — Регламент относно защитата на финансовите интереси на Съюза — Санкциониране на нередностите — Давностен срок — Приложимост на предвидени в националното право по-дълги давностни срокове — Условие — Спазване на принципите на правната сигурност и на пропорционалността — Петгодишен срок — Допустимост*

(член 3, параграфи 1 и 3 от Регламент № 2988/95 на Съвета)

1. Член 3, параграф 1 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 година относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности трябва да се тълкува в смисъл, че предвиденият в него давностен срок е приложим при събирането на вземания за лихви като тези по главното производство, дължими на основание член 11, параграф 3 от Регламент (ЕИО) № 3665/87 на Комисията от 27 ноември 1987 година за определяне на подробни общи правила за прилагане на системата на възстановявания при износа на земеделски продукти, изменен с Регламент (ЕО) № 495/97 на Комисията от 18 март 1997 г., и член 5а от Регламент (ЕИО) № 3002/92 на Комисията от 16 октомври 1992 година относно определяне на общи подробни правила за проверка на употребата и/или местоназначението на продукти от интервенция, изменен с Регламент (ЕО) № 770/96 на Комисията от 26 април 1996 г.

В случая е безспорно, че правното основание на процесните актове за събиране на публични вземания, издадени от компетентния административен орган с цел възстановяване на помощите и сумите, получени без основание от Glencore поради извършени от него нередности, е член 11, параграф 3 от Регламент № 3665/87, що се отнася до насипния пивоварен ечемик, съответно член 5а от Регламент № 3002/92 — що се отнася до меката пшеница от интервенция. От предоставената на Съда преписка се вижда и че актът за събиране на лихви върху тези помощи и суми също е издаден на основание на тези разпоредби. В това отношение следва да се отбележи, че посочените разпоредби изрично предвиждат, че съответният оператор дължи връщане на получените без основание помощи и суми заедно с лихвите, начислени върху тях за времето между получаването и връщането им. В член 5а, параграф 1, втора алинея от Регламент № 3002/92 се уточнява в това отношение, че получаването от компетентните органи на така изчислената сума се счита за възстановяване на предоставената без основание на съответния оператор икономическа облага. Затова процесните актове за събиране на публични вземания следва да се квалифицират като „административни мерки“ по смисъла на член 4, параграфи 1 и 2 от Регламент № 2988/95 както в частта им относно главницата, така и в частта относно лихвите, тъй като с тези актове, взети заедно, се отнема придобитата без основание от съответния оператор облага. Следователно давностният срок по член 3, параграф 1 от този регламент е приложим при обстоятелства като тези по главното производство.

(вж. т. 28—31 и 33; т. 1 от диспозитива)

2. Член 3, параграф 1, втора алинея от Регламент № 2988/95 трябва да се тълкува в смисъл, че това, че операторът има задължения за лихви като тези по главното производство, не представлява „продължаваща или повторно извършена нередност“ по смисъла на тази

разпоредба. Такива вземания трябва да считат за резултат от същата нередност по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 2988/95 като тази, заради която се изисква възстановяване на получените без основание помощи и суми, представляващи съответно главницата.

Всъщност следва да се припомни, че наличието на нередност по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/92 предполага изпълнението на две условия, а именно действие или бездействие на икономически оператор, представляващо нарушение на правото на Съюза, както и реална или потенциална вреда, причинена на бюджета на Съюза (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2015 г., Firma Ernst Kollmer Fleischimport und -export, C-59/14, EU:C:2015:660, т. 24). Що се отнася до условието да е налице нарушение на правото на Съюза, от член 11, параграф 3 от Регламент № 3665/87 и член 5а от Регламент № 3002/92 следва, че едно и също нарушение на разпоредба от правото на Съюза е причина едновременно да се изиска връщане на получените без основание поради това нарушение суми и да се съберат лихви върху тези суми, като чрез тези действия, взети заедно, се възстановява предоставената без основание на съответния оператор икономическа облага. Що се отнася до условието на бюджета на Съюза да е причинена реална или потенциална вреда, следва да се посочи, както по същество прави генералният адвокат в точки 51 и 60 от заключението си, че лихвите по член 11, параграф 3 от Регламент № 3665/87 и член 5а от Регламент № 3002/92 са компенсаторни лихви, предназначени да отразят актуализирания размер на „вредата“ по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 за периода от настъпването ѝ до връщането на действителния ѝ размер от съответния оператор.

Следователно, противно на поддържаното от френското правителство, що се отнася до нарушаването на разпоредбите на регламенти № 3665/87 и № 3002/92, нередността по смисъла на член 1, параграф 2 от Регламент № 2988/95 е причина да се изисква възстановяване на предоставената без основание на съответния оператор икономическа облага, тоест връщане съгласно член 11, параграф 3 от Регламент № 3665/87 и член 5а от Регламент № 3002/92 на получените без основание от този оператор помощи или суми ведно с предвидените в тези членове лихви.

(вж. т. 38—42; т. 2 от диспозитива)

3. Член 3, параграф 1, първа алинея от Регламент № 2988/95 трябва да се тълкува в смисъл, че що се отнася до процедурите за приемане на административни мерки за събиране на вземания за лихви като тези по главното производство, предвиденият в тази разпоредба давностен срок тече от датата на извършване на нередността, заради която се изисква възстановяване на получените без основание помощи и суми, върху които се начисляват въпросните лихви, тоест от датата, на която е завършен фактическият състав на тази нередност, а именно на по-късната от следните две дати — тази на действието, съответно бездействието, или тази на вредата.

При всички положения запитващата юрисдикция, която е напълно запозната с фактите по главното производство, трябва да прецени дали в случая съответната облага е била окончателно предоставена преди действието или бездействието, представляващо нарушение на правото на Съюза. Ако да, давностният срок за процедурите за събиране на процесните вземания за лихви започва да тече от датата на това действие или бездействие. Обратно, ако се установи, че тази облага е предоставена след въпросното действие или бездействие, началният момент на срока съвпада с датата на предоставянето на тази облага и следователно с датата, от която се начисляват лихвите.

(вж. т. 50 и 51; т. 3 от диспозитива)

4. Член 3, параграф 1, четвърта алинея от Регламент № 2988/95 трябва да се тълкува в смисъл, че що се отнася до процедурите за приемане на административни мерки за събиране на вземания за лихви като тези по главното производство, погасяване по давност е налице при

изтичане на срока, предвиден в тази разпоредба, ако в този срок компетентният орган изиска връщане на получените без основание от съответния оператор помощи или суми и същевременно не приеме никакво решение относно лихвите.

Така, извън хипотезата на спиране на административното производство по реда на член 6, параграф 1 от Регламент № 2988/95 действията по разследване или преследване, предприети от компетентния орган и нотифицирани на проверяваното лице в съответствие с член 3, параграф 1, трета алинея от този регламент, не водят до прекъсване на срока, предвиден в член 3, параграф 1, четвърта алинея от посочения регламент (вж. в този смисъл решение от 11 юни 2015 г., Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, т. 72). Следователно, що се отнася до нередности като разглеждания в главното производство, компетентният орган е длъжен при всички случаи да приеме административните мерки за възстановяване на предоставената без основание икономическа облага в срока по член 3, параграф 1, четвърта алинея от Регламент № 2988/95. Следователно в случай като разглеждания в главното производство, при който компетентният орган първо иска връщане на главниците, а след това и плащане на лихвите, дори да се приеме, че прекъсващи давността актове са приети и по отношение на тези лихви, този орган е длъжен да приеме решението си за посочените лихви в срока по член 3, параграф 1, четвърта алинея от Регламент № 2988/95.

(вж. т. 56, 57, 59 и 61; т. 4 от диспозитива)

5. Член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95 трябва да се тълкува в смисъл, че давностен срок по националното право, който е по-дълъг от предвидения в член 3, параграф 1 от този регламент, може да се прилага — в случай като разглеждания в главното производство — по отношение на събирането на вземания, възникнали преди датата на влизане в сила на този срок и все още непогасени по давност съгласно последната разпоредба.

Освен това, макар, видно от точка 64 от настоящото решение, държавите членки да запазват широко право на преценка при определянето на по-дълги давностни срокове, те все пак трябва да спазват общите принципи на правото на Съюза, и в частност принципите на правната сигурност и на пропорционалността. Що се отнася до принципа на правната сигурност, видно от практиката на Съда по наказателноправни въпроси, държавите членки поначало могат да удължават давностните срокове, когато деянията, за които е повдигнато обвинение, изобщо не са погасени по давност (вж. в този смисъл решение от 8 септември 2015 г., Taricco и др., C-105/14, EU:C:2015:555, т. 57). Що се отнася до принципа на пропорционалност, следва да се отбележи, че прилагането на по-дълъг национален давностен срок съгласно член 3, параграф 3 от Регламент № 2988/95, с оглед на преследването на нередностите по смисъла на посочения регламент, не трябва да надхвърля явно необходимото за постигането на целта за защита на финансовите интереси на Съюза (вж. в този смисъл решение от 17 септември 2014 г., Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, т. 59 и цитираната съдебна практика). Що се отнася до петгодишния давностен срок по член 2224 от Гражданския кодекс в редакцията му съгласно Закон № 2008-561, следва да се отбележи, че той е по-дълъг само с една година от този по член 3, параграф 1 от Регламент № 2988/95. Следователно подобен срок не надхвърля това, което е необходимо, за да преследват националните органи нередностите, накърняващи финансите на Съюза, и е съобразен с изискването за пропорционалност.

(вж. т. 72—74 и 76; т. 5 от диспозитива)